

Istanbul Gelişim Üniversitesinde neler oluyor?

Türkiye’de yetmişin üstünde vakıf yani para ile eğitim veren üniversite var. Bu vakıf üniversiteleri nerdeyse on beş günde bir olayla gündeme geliyor. Nicel olarak çok olmalarına rağmen nitel anlamda çok az sayıda olan bu vakıf üniversitelerinin en büyük sıkıntısı eğitim yöneticiliğini bilmemesi.

Geçtiğimiz günlerde yine bir vakıf üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi bir olayla gündeme geldi. Uzun zamandır pazarda olan bu üniversite tarihi boyunca akademik personeline yönelik tutumuyla epey bir gündeme geldi. Bu yılki konu ise pes dedirtecek seviyede desem abartı olmaz.

MAAŞ VERMEK AĞIR GELİYOR

Vakıf üniversitelerinin en büyük özelliği akademisyenlerine ve personellerine verdikleri parayı bir türlü içlerine sindirmemeleri. Onlar için akademik personele verilen maaşlar sokağa atılan para gibi. Akademisyen ne yapıyor ki onların gözünde? Gelip vır vır iki şey anlatıp gidiyor. Böyle de bir küçümseme var bakışlarında. Vakıf üniversiteleri akademisyenlerinin bir temizlikçi gibi günün sekiz, dokuz saati aralıksız çalışmasını istiyor verdikleri maaşı ancak böyle hak edeceğini düşünüyor. Tamamen alaturka bir bakış açısıyla yönetilen bu üniversiteler öğrencilerden paraları takır takır da almasını biliyor. Öğrenci parasını vermedi mi hemen onun öğrenci kartını iptal edip öğrenciliğini de askıya alıyor. Mesela geçen sene İstinye Üniversitesi okul taksitlerini ödeyemeyen yabancı öğrencilerinin öğrenciliklerini askıya almış ve hatta o öğrencilerin öğrenci kimlik kartlarını iptal ederek okula dahi girmelerini engellemişti. Bu olay tipik bir öğrenci- müşteri ilişkisi olarak tarihe geçmişti. Bu normalde müşteriye bile yapılmaz ama maalesef öğrenciyi müşteri yapan bir yüksek öğretim ekosisteminde yaşıyoruz.

ELLI KİŞİ KOVULDU

Gelişim Üniversitesi son aylarda toplamda elliye yakın akademik personelinin işine son verdi. Hani beş, on, yirmi duymuştum da birkaç ayda elli kişinin işine son verilmesini ilk kez duydum. Üniversite yönetimine yakın çevreler ve basın bunu “ekonomik daralma” olarak açıkladı. Zaten başka hangi nedenden olayı olabilir ki? Ekonomi kötü gitti mi hemen işçi çıkartmak bizim Türk patronaj sisteminin DNA’sında var.

Bu üniversitede yaşananlar sosyal medyada çok konuşuldu. Öğrenci sayısında istediği kotayı tutturamayan üniversite elli kişinin işine son verirken bir yandan da akla hayale sığmayacak yöntemlerle akademik personeline adeta kök söktürmüş. Mesela bir akademisyenini dersi olduğu gün kovmuşlar. Saat 12:00’de olan dersi için okula giden bu akademisyeni dersten bir saat önce öğrencileri arayıp “Hocam sizin dersinize başka hoca gelecek. Sizin adınız yok” demişler. Hoca sınıfa giderken sınıfın kapısından o fakültenin dekan yardımcısı gelmiş

ve o hocaya kovulduğunu söylemiş. Ayıp ya, vallahi ayıp! Ben bunu yazarken utandım ama onlar bunu yaparken utanmamışlar.

Türkiye’de para ile eğitim veren vakıf üniversitelerinin yaklaşık elli küsürünü bir çöp torbasına koyup atsanız çöp torbası isyan eder. Onların tek derdi personellerine ve hocalarına verdikleri para.

“Bu parayı bu akademisyenlere veriyorum bunları ben nasıl daha fazla sömürürüm.” diye düşünürler gece gündüz.

Dedim ya ağır gelir onlara o verdikleri maaş. Fırsat bulsalar asgari ücrete ders anlatırlar hocalarına. Bu özellikle kalitesiz üniversitelerin kalitesiz ve yalaka rektörlerinin kalitesiz paragöz patronlarına yaranmak için yapılan anti-demokratik uygulamanın da önünü açar. Mesela danıştayın emsal kararıyla akademisyenin mesai yapması yasakken onlar akademisyeni bir kuntakinte (eski dizilerden Köle Isaura’daki köle) gibi görür. Buna ben nasıl “iş bindiririm” diye gece gündüz düşünür.

GEÇ KALANLARA CEZA SİSTEMİ

Gelelim Gelişim Üniversitesinde yaşananlara. Bize gelen bilgilere göre üniversite akademisyenlerinin mesai ile çalışmasını istemiş ve dersi olmadığı saatlerde de ofiste olmasını buyur etmiş. Mesela hoca 9:15’te mi binaya giriş yapmış hemen binaya sanki hırsız girmiş gibi personel dairesi ayaklanıp yönetime bilgi geçer. Yönetim sanki büyük bir iş yapıyormuş gibi hemen o gün dokuzdan sonra giriş yapan sözde geç kalan akademisyeni uyarır. Sonra o geç kalınan dakikalar ve saatler toplanır ve akademisyenin yıllık izninden kesilir. Yani mesela bir yılda toplamda 6 saat geç mi giriş yaptı akademisyen onun yıllık izninden çeyrek gün indirilir. Dedim ya ben yazarken utanıyorum ama asıl utanması gerekenler utanmıyor.

Peki ne yapacak? Bu hoca dersi olmadığı zaman ofiste ne yapacak? Önemli değil ofiste otursun yeter. Para veriyorum ben onun sahibiyim ben ne dersem o. Okulda sabah dokuzdan akşam beşe kadar otursun istersen yatsın

Prof. Dr. Michael KUYUCU

uyusun ama gelsin. Oysa bu üniversite yönetimi bir personelin ofiste durmasının getireceği ek maliyetleri hesaplamazlar. Tuvalet kağıdının çift katlı değil de tek katlı olmasını isteyen patronlar o akademisyene mesai uygularken boş boş orada otururken kullanacağı tuvalet kağıdını hesaplamaz. O personelin yiyeceği yemeği, yakacağı elektrikli, ofis kullanımından ortaya çıkacak yıpranma payının maliyetini de hesaplamaz. Mesai yapacak aldığı maaşı dolduracak ya sadece onu hesaplar.

BU TEK BİR KURUMUN SORUNU

Bu olay münferit bir olay gibi ama bu sorun sayısı yetmişin üstünde olan vakıf üniversitelerinin nerden baksanız ellisinde var.

Bu konu sosyal medyada epey yankılandı konuyu Birgün ve Evrensel Gazeteleri de geniş bir biçimde işledi ama üniversite tenezzül edip de bir açıklama bile yapmadı. Kurumsallık da yok. Benim şirketim olsa ben utanır çıkar bir açıklama yaparım markam zedelenmesin diye.

Yaşanan bu olaylar karşısında Öğretmenler Sendikası Vakıf Üniversiteleri temsilcisi Tahsin Mert Saygın “... İşten çıkarılan akademisyenleri hukuki destek için sendikamıza ulaşmaya, Gelişim Üniversitesi’nde çalışmaya devam eden akademisyenleri ise bugünkü ve gelecekteki olası saldırılara karşı sendikamıza üye olmaya, dayanışma içinde olmaya çağırıyoruz.” açıklamasını yaptı ki bu çok önemli bir konu. Bu ülkede hukuk biraz yavaş işliyor olabilir ama işçilerin ve akademisyenlerin hakları birtakım kanunlarla koruma altına alınmış durumda. Bunun için tüm eğitimcilerin öğretmenler Sendikasını takip etmesi ve bu konuda gerekli bilgilere vakıf olmaları çok önemli.

Bu olayın bir tık daha küçüğü geçen yıl Fenerbahçe Üniversitesinde yaşandı. Üniversiteye yeni gelen rektör yirmi kişiyi birden kovdu. Bu olayla sırsaksayfalarca yazı çıkar. Bu hikayede başrol oyuncularını hep aynı:

Paragöz patronlar ve onların çantacısı konumunda olan tek dertleri makam ve kırmızı plakalı araç olan rektörler. Ne makamış arkadaş. Ben otuz bir yıldır özel sektördeyim ve bunun yirmi yılı orta ve üst düzey yöneticilikle geçti. Üç kez de CEO’luk yaptım ama hayatımda bir kez bile altımda kalanları ezdirmedim. Hep patronlarımla tartıştım gün geldi kavga ettim gün geldi kazandım gün geldi kaybettim ama şükür bu kırmızı plaka düşkün rektörler gibi ne kendimi ne de personeli ezdirmedim.

Bu tür olaylarla üç liranın hesabını yapan vakıf üniversiteleri patronları bilmeli ki bu tavırlarıyla daha da kaybediyorlar. Gençler ve aileleri artık aptal değil mutsuz akademisyenlerin olduğu üniversiteye gitmez parasıyla rezil olmaz. Akademisyenine köle muamelesi yapan bir üniversitenin ne eğitim kalitesi yükselir ne de marka değeri yükselir. Sıradan bir tabela üniversitesi olarak kalır. İşsiz mezunların baş mimarı olurlar.

ÜNİVERSİTE MEZUNLARI İŞSİZ

Hemen bununla ilgili size bir bilgi sunayım. Eurostat ve OECD’nin en güncel verilerine göre Türkiye, Avrupa’da üniversitelerden yeni mezunların istihdam oranı yüzde 63,5’e düşmüş. Avrupa ortalaması kaç biliyor musunuz? Yüzde 85! Yani Türkiye’de üniversitelerden mezun olanların ancak yüzde 63,5’i iş bulabiliyor. Rezillik değil mi? Bunda sizce vakıf üniversitelerin payı ne olabilir?

Bunun belirlemek çok mu zor? Tabii ki değil. İstese YÖK’te bulur bunun detayını üniversiteler de bulur. Ama bizde öğrenci = müşteri olduğundan ‘müşteriye malı sattım hemen defolsun gitsin ne istersen yapsın yeni müşteriler gelsin’ bakış açısı trend olduğundan kimse mezun olan öğrencilerinin ne yaptığını araştırmıyor.

PEKİ ÜNİVERSİTELER PERSONEL KOVAMAZ MI?

Şimdi üniversite patronlarının içlerinden “ya kardeşim peki biz personel çıkartamayacak mıyız?” diye söylendiğini duyar gibiyim. Tabi ki çıkartabilmeli. Ama önce bunu profesyonel ölçme ve değerlendirme kriterleri ile yapacaksınız. O akade-

misyeni işte efendim bölüm kapandı, küçülüyoruz ve benzeri masallarla değil gerçek kriterlerle işte ayrılmasını “insanı bir tavırla” isteyeceksin.

O akademisyenin yani personelin ya da hocanın diyelim akademik faaliyetleri ve sektörel faaliyetleri var mı? Alanında başarılı mı yoksa ofiste yatıp uyuyor mu? Kendisini geliştiriyor mu? Kendisini güncelliyor mu? Google hocası mı yoksa analiz- sentez ve yoruma dayalı bir eğitim vizyonuna mı sahip? Bu vizyona gelmek için bir şeyler yapıyor mu gibi faktörlere bakacaksınız. Bunları deklere edeceksin, isteyeceksin ve eğer bu özellikler o kişide yoksa o zaman sözleşmede de bunu belirtip medeni bir biçimde yolları ayıracaksın. Bunu da öyle sokaktan köpek kovar gibi değil insanı bir biçimde yapacaksınız.

PERSONELİNİZİ KAZANMAYA ÇALIŞIN

Son olarak şunu da söylemek isterim. Türkiye’de akademi çok ciddi sıkıntıda, tabela üniversiteleri, pinti patronları, işi bilmeyen rektörleri bir kenara koyalım biraz da işin akademisyen yönüne de bakmak lazım. Maalesef akademisyenlerin büyük bir bölümü de yatıyor. Onları motive ederek kazanmaya çalışmamız lazım. Elinde sopayla koyun kovalar gibi değil. Bunun için de burada önce devlete sonra da vakıf üniversitelerine büyük pay düşüyor. Devlet akademisyen maaşlarını iyileştirmeli bu bir. Vakıf üniversiteleri de bu akademisyenlerini kazanmaya yönelik uygulamalarda bulunmalı bu da iki. Böyle olunca üniversiteler de kazanır. Markaları değer kazanır öğrencilerin tercihi olur ve öğrenci gün gelir o üniversiteye gitmek için can atar. Bakın Koç, Sabancı, Kadir Has, Bilgi, Yeditepe Üniversitelerine hiçbir gün bu yaşananlara benzeyen bir olayı bu üniversitelerde duydunuz mu?

Duyamazsınız! Zaten vakıf demek kar gütmeyen kuruluş demek. Bir vakfın para düşünmeye hakkı yoktur o zaman orası vakıf olmaktan çıkar ticarethaneye döner. Parası da bittiyse o vakıf ya bağışlarla sermaye toplar ya da kepenk indirir. Bu kadar basit fazla zorlamaya gerek yok. Ülkenin düştüğü duruma bakar mısınız? Eğitim kurumlarına yani gençlerimize eğitim vermekle sorumlu olan kurumların derse ihtiyacı var. Bu işin altından ülke olarak nasıl çıkacağız bilmiyorum.